

Plan wynikowy z wymaganiami edukacyjnymi przedmiotu historia w zakresie podstawowym dla klasy II szkoły ponadpodstawowej*

(do podręcznika *Historia 2. Zakres podstawowy. Podręcznik dla szkół ponadpodstawowych* autorstwa Mirosława Ustrzyckiego i Jarosława Ustrzyckiego, części 1. i 2.)

* Plan wynikowy został skonstruowany na podstawie **Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 marca 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia.**

Autor: *Jarosław Bonecki*

Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń opanował bardzo dobrą, a ponadto:
I. U początków nowożytnej Europy					
1. Humanizm i europejska kultura renesansowa	– wyjaśnia pojęcia: <i>renesans, humanizm, mecenas, myśl humanistyczna, druk, teoria heliocentryczna.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>republika miejska, antropocentryzm;</i> – wyjaśnia główne prądy ideowe epoki; – rozpoznaje dokonania twórców renesansowych w dziedzinie kultury.	– przedstawia genezę humanizmu renesansu; – omawia idee humanizmu renesansowego; – wyjaśnia, jakie czynniki umożliwiły rozwój kultury humanistycznej i renesansowej na prze-	– charakteryzuje myśl humanistyczną; – przedstawia i ocenia najważniejsze postaci kultury humanistycznej i renesansowej oraz charakteryzuje ich dokonania.	– wyjaśnia, jak należy rozumieć pojęcie <i>człowiek renesansu;</i> – uzasadnia miejsce religii w epoce renesansu; – analizuje zmiany, jakie nastąpiły w tej sferze w porównaniu ze średniowie-

			łomie średniowiecza i epoki nowożytnej.		czem.
2. Sztuka renesansu	– wyjaśnia pojęcia: <i>sztuka renesansu, fasada, Pieta, krajobraz, pejzaż, manieryzm.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>perspektywa linearna, plan centralny, trójwymiarowa przestrzeń, Kaplica Sykstyńska, szkoła wenecka, malarstwo iluzjonistyczne;</i> – rozpoznaje styl renesansowy oraz manierystyczny w sztukach plastycznych; – omawia cele stawiane przez artystów renesansu.	– charakteryzuje założenia sztuki renesansowej; – omawia najwybitniejszych twórców włoskiej i europejskiej sztuki renesansowej.	– charakteryzuje, jakie znaczenie miało dla twórców renesansu dziedzictwo starożytności w sztuce i w jakim stopniu nawiązywali oni do antycznych wzorców.	– analizuje styl renesansowy oraz wskazuje najważniejsze cechy, które odróżniały go od sztuki gotyckiej; – wyjaśnia i uzasadnia słowa Leonarda da Vinci: „Dobry malarz musi namalować dwie rzeczy: człowieka oraz istotę jego duszy” w kontekście sztuki renesansu.
3. Wielkie odkrycia geograficzne	– wyjaśnia pojęcia: <i>odkrycia geograficzne, busola, karawela, goździki, cynamon, Indianie, Ameryka, Australia.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Wyspy Korzenne, Pacyfik;</i> – opisuje udział poszczególnych państw europejskich w podziale Nowego Świata w wiekach XVI–XVIII; – omawia przebieg wypraw odkrywczych; – wymienia największych europej-	– charakteryzuje przyczyny i uwarunkowania wypraw odkrywczych; – wyjaśnia, z jakiego powodu pierwsze wyprawy odkrywcze należało do Portugalii i Hiszpanii.	– analizuje, dlaczego na przełomie średniowiecza i epoki nowożytnej Europejczycy podjęli wyprawy odkrywcze; – wyjaśnia i ocenia, dlaczego Krzysztof Kolumb był przekonany, że dotarł do wybrzeży Indii i nie chciał się pogodzić z faktem, że jest to	– uzasadnia, w jaki sposób wielkie odkrycia geograficzne zmieniły wyobrażenie mieszkańców Europy o świecie; – ocenia nadzieje, które wiązano z odkryciem drogi morskiej do Indii.

		skich odkrywców i ich osiągnięcia.		nowy ład.	
4. Rozwój europejskiego kolonializmu i jego następstwa	– wyjaśnia pojęcia: <i>kolonializm, imperium kolonialne, plantacja, Metysi, Mulaci.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>konkwistador, handel niewolnikami, epidemia chorób, Ameryka Łacińska;</i> – wymienia państwa, które wzięły udział w ekspansji kolonialnej oraz obszary świata, które każde z nich sobie podporządkowało.	– charakteryzuje skutki odkryć geograficznych i kolonizacji dla mieszkańców Europy; – wyjaśnia, jakie korzyści osiągały kraje europejskie z pozyskiwania zamorskich posiadłości.	– charakteryzuje skutki, jakie dla cywilizacji i ludów pozaeuropejskich miała epoka wielkich odkryć geograficznych i następująca po niej kolonizacja.	– uzasadnia, jaki wpływ wywarły odkrycia geograficzne i kolonializm na społeczeństwa Europy; – analizuje, jaki wpływ miała kolonizacja na społeczeństwa pozaeuropejskie.
5. Reformacja w Europie	– wyjaśnia pojęcia: <i>reformacja, sprzedaż odpustów, luteranizm, pastor, protestanci, predestynacja, akt supremacji, Kościół angikański, purytanie, kalwinizm, hugenoci, edykt nantejski.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>wojna chłopska, Konfesja augsburska, wyznanie ewangelicko-augsburskie, pokój augsburski, konsystorz, Noc św. Bartłomieja;</i> – omawia przyczyny wystąpień zwolenników reformacji przeciwko doktrynie i sposobowi funkcjonowania Kościoła katolickiego.	– charakteryzuje najważniejsze postacie, które zapoczątkowały rozwój wyznań protestanckich; – wymienia najważniejsze nurty religijne zapoczątkowane w XVI w. i kraje, w których przyjęto religie protestanckie.	– analizuje podstawowe założenia charakteryzujące poszczególne nurty reformacji; – charakteryzuje najważniejsze założenia wyznań protestanckich; – wyjaśnia, czym różnił się luteranizm od kalwinizmu.	– uzasadnia, jakie znaczenie dla narodzin i rozwoju reformacji miały uwarunkowania religijne i kulturowe, a jakie społeczno-gospodarcze i polityczne; – analizuje okoliczności, w jakich doszło do walk religijnych w różnych krajach europejskich.

<p>6. Reakcja na reformację i reforma Kościoła katolickiego</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>trydenckie wyznanie wiary, kontrreformacja, sobór trydencki, Święte Oficjum, Indeks ksiąg zakazanych, celibat księży.</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>Towarzystwo Jezusowe, jezuita, cenzura prewencyjna, księgi metrykalne, Katechizm Rzymski;</i> – opisuje mapę polityczną i wyznaniową Europy w XVI w. i miejsce Rzeczypospolitej na niej; – wyjaśnia, jakie wyzwania i zadania stanęły przed Kościołem katolickim w związku z rozwojem reformacji i wyznań protestanckich.</p>	<p>– charakteryzuje działalność i znaczenie zakonu jezuitów.</p>	<p>– analizuje, na czym polegała wewnętrzna reforma Kościoła katolickiego; – uzasadnia, na czym miała się opierać skuteczność działań jezuitów według zaleceń Ignacego Loyoli.</p>	<p>– uzasadnia rolę soboru trydenckiego i opisuje różne aspekty reformy Kościoła katolickiego.</p>
<p>7. Przemiany społeczne i polityczne w Europie XVI wieku</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>dualizm gospodarczy, rewolucja cen, weksle i listy kredytowe, giełda, manufaktura, ogradzanie, system folwarczno-pańszczyźniany, folwark, wojny włoskie, Niezwyciężona Armada.</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>Fuggerowie, deklacja, Imperium Habsburgów, monarchia absolutna, Sześć ksiąg o Rzeczypospolitej, Święta Liga;</i> – omawia drogę do nowego modelu monarchii europejskich w epoce nowożytnej;</p>	<p>– charakteryzuje konflikty polityczne w Europie, z uwzględnieniem ekspansji tureckiej; – wskazuje najważniejsze nowe zjawiska w życiu społecznym i gospodarczym u progu nowożytności.</p>	<p>– przedstawia i ocenia kierunek zmian, jakie zachodziły w sposobie sprawowania rządów w monarchiach europejskich w XVI w.; – charakteryzuje źródła, przebieg i następstwa konfliktów międzynarodowych w XVI-</p>	<p>– analizuje elementy zapowiadające wykształcenie się systemu absolutystycznego wynikające z przemian w sposobie sprawowania władzy.</p>

		– wyjaśnia, na czym polegał dualizm gospodarczy w Europie.		wiecznej Europie.	
8. U początków nowożytnej Europy – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
9. U początków nowożytnej Europy – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
II. „Złoty wiek” państwa polsko-litewskiego					
1. Państwo polsko-litewskie i jego społeczeństwo u progu epoki nowożytnej	– wyjaśnia pojęcia: <i>demokracja szlachecka, sejmik, sejm, izba poselska, średnia szlachta, konstytucja Nihil novi, przywileje szlacheckie, stan szlachecki, Rzeczpospolita, sejmik ziemski, liberum veto, królewszczyzna, hetman.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>przywileje piotrkowskie, przywilej mielnicki, Statut Łaskiego, prawo nobilitacji;</i> – wyjaśnia, jaką rolę w kształtowaniu się polskiego systemu ustrojowego odegrały wydarzenia z tym związane w latach 1493, 1501 i 1505.	– omawia zmiany terytorialne państwa polsko-litewskiego i charakteryzuje jego stosunki z sąsiadami w XVI w.; – wyjaśnia, na czym polegał konflikt pomiędzy możnowładztwem a średnią szlachtą na przełomie wieków XV i XVI.	– charakteryzuje uprawnienia króla, senatu i izby poselskiej oraz sposób funkcjonowania sejmu polskiego; – analizuje, jakie były przyczyny rozwoju gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej.	– analizuje, na czym opierała się pozycja stanu szlacheckiego w państwie; – uzasadnia i porównuje dwa typy gospodarki w Europie Zachodniej i Środkowej.
2. Polska ostatnich Jagiellonów – dzieje wewnętrzne	– wyjaśnia pojęcia: <i>możnowładztwo, ruch egzekucyjny, rokosz, wojsko kwarciane, egzekucja królewszczyzn,</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>elekcja vivente rege, rokosz lwowski, wojna kokosza, polski Kościół narodowy;</i>	– omawia rozwój reformacji w państwie polsko-litewskim; – wyjaśnia, jakie grupy społeczne	– analizuje, czy dążenia szlachty były zbieżne z interesem państwa polsko-litewskiego; – charakteryzuje	– analizuje działania podejmowane przez szlachtę w walce o umocnienie swojej pozycji politycznej i określa, w jakim

	<i>bracia polscy, aria- nie, ugoda sando- mierska, bracia czescy.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia cele polityki wewnętrznej Zygmunta Staro- go i Zygmunta Augusta oraz metody, jakimi się posłu- giwali; – omawia sytuację wyznaniową, która wytworzyła się w Rzeczypospolitej w 2. połowie XVI w. na tle wojen religijnych na Za- chodzie. 	objęła reformacja w Polsce.	i ocenia działania podejmowane przez szlachtę w walce o umocnienie swojej pozycji politycznej.	związku pozostawa- ły one z regułami stojącymi u podstaw demokracji szla- checkiej.
3. Polska ostatnich Jagiellonów i jej stosunki z sąsiadami	– wyjaśnia pojęcia: <i>traktat wiedeński, sekularyzacja, hołd pruski, I wojna północna, lenne księstwo Kurlandii.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: <i>Tatarzy krymscy, Wielkie Księstwo Moskiewskie, Kurlandia;</i> – wymienia tereny, o które toczyła się rywalizacja między państwem polsko- litewskim a Turcją oraz Moskwą za czasów ostatnich Jagiellonów. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności, które doprowadziły do hołdu pruskiego w 1525 r.; – wyjaśnia, jakie znaczenie miało zawarcie traktatu wiedeńskiego pomiędzy Habsburgami a Jagiellonami w 1515 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje przebieg i następstwa I wojny północnej; – ocenia konsekwencje dopuszczenia brandenburskich Hohenzollernów do dziedziczenia Prus Książęcych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia i ocenia, na czym polegało znaczenie hołdu pruskiego w historii Polski; – analizuje wpływ układów małżeńskich pomiędzy Jagiellonami a Habsburgami na ich politykę dynastyczną w XVI w.
4. Kultura renesansu w Polsce	– wyjaśnia pojęcia: <i>Kaplica Zygmuntowska, mecenat królewski, arkada,</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>polska myśl humanistyczna, Memorial o urządzeniu Rze-</i>	– charakteryzuje literaturę i myśl społeczno- polityczną polskie-	– ocenia, jaką rolę odgrywały ośrodki kultury renesansowej i humanizmu	– uzasadnia znaczenie wybranych osiągnięć twórców kultury polskiego

	<p><i>krużganek, attyka, renesansowy ratusz, kolegium jezuickie, Akademia Wileńska, Akademia w Zamościu.</i></p>	<p><i>czypospolitej, Kodeks Baltazara Behema, arkadowe krużganki, sgraffito, Wielka Zbrojownia, parafraza, „O prawie Rzeczypospolitej”;</i> – omawia zabytki architektury renesansowej na terenie danego regionu; – wymienia najważniejszych twórców sztuki renesansowej w Polsce i ich dzieła.</p>	<p>go renesansu; – wyjaśnia, w jaki sposób humanizm i kultura renesansowa dotarły na ziemię polskie.</p>	<p>w państwie polsko-litewskim; – charakteryzuje ideały, które odzwierciedlały dzieła najwybitniejszych twórców literatury pięknej i pisarzy politycznych.</p>	<p>odrodzenia; – analizuje zakres oddziaływania kultury humanistycznej w Królestwie Polskim; – ocenia, jaką rolę odegrał katolicki przekład Biblii Jakuba Wujka.</p>
<p>5. Unia lubelska i rodziny Rzeczypospolitej Obojga Narodów</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>unia personalna, unia realna, możnowładztwo, szlachta polska, Rzeczpospolita Obojga Narodów, magnateria.</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>inkorporacja, polonizacja;</i> – przedstawia przyczyny zawarcia unii realnej polsko-litewskiej w Lublinie; – wymienia postanowienia unii lubelskiej, a także urzędy i instytucje wspólne oraz odrębne dla Litwy.</p>	<p>– charakteryzuje zasady ustrojowe Rzeczypospolitej Obojga Narodów; – omawia następstwa unii i powstania Rzeczypospolitej Obojga Narodów.</p>	<p>– wskazuje na mapie tereny Rzeczypospolitej Obojga Narodów, tereny, które należały do Korony, oraz te, które należały do Litwy; – omawia pieczęcie, którymi posługiwał się król Zygmunt August.</p>	<p>– analizuje konsekwencje włączenia do Korony południowych ziem wschodnich; – analizuje obraz Jana Matejki, namalowany w 300. rocznicę zawarcia unii lubelskiej.</p>

<p>6. Pierwsze wolne elekcje i ich wpływ na kształtowanie się systemu ustrojowego Rzeczypospolitej</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>sejm konwokacyjny, konfederacja warszawska, artykuły henrykowskie, pacta conventa.</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>akt konfederacji warszawskiej, Trybunał Koronny i Litewski, interrex, sądy kapturowe, sejm konwokacyjny, viritim;</i> – omawia przyczyny i przebieg wojny o Inflanty za panowania Stefana Bato-rego; – wyjaśnia, jak funkcjonowało państwo w okresie bezkrólewia oraz jakie nowe rozwiązania zostały wówczas przyjęte.</p>	<p>– prezentuje trzech pierwszych władców Rzeczypospolitej wybranych w wolnej elekcji oraz określa, z których państw pochodzili; – omawia reguły wolnej elekcji władców obowiązujące w Rzeczypospolitej Obojga Narodów.</p>	<p>– charakteryzuje przebieg trzech pierwszych wolnych elekcji; – omawia rządy Stefana Bato-rego, uwzględniając jego działania w zakresie polityki wewnętrznej i zewnętrznej; – uzasadnia, że akt konfederacji warszawskiej był przejawem tolerancji religijnej w Polsce.</p>	<p>– analizuje problemy związane z trzema pierwszymi wolnymi elekcjami; – uzasadnia, jaki wpływ miały pierwsze wolne elekcje na kształtowanie się systemu ustrojowego w Rzeczypospolitej.</p>
<p>7. Społeczeństwo i gospodarka państwa polsko-litewskiego w XVI wieku</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>gospodarka folwarczno-pańszczyźniana, pańszczyzna, monopol, stan szlachecki zamknięty, nobilitacja, opactwa, komiega – traktwa, judaizm, Biblia brzeska, Ormianie, Tatarzy;</i> – wymienia produkty, którymi handlo-</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>snycerz, taksy wojewodzińskie, jurydyki, poddaństwo osobiste, kahał, Sejm czterech ziem, monofizytyzm;</i> – omawia strukturę terytorialną Rzeczypospolitej oraz najważniejsze zmiany, które zaszły w tym zakresie w XVI w.;</p>	<p>– omawia strukturę ludnościową Rzeczypospolitej w XVI w.;</p> <p>– przedstawia zróżnicowanie ludności chłopskiej w Rzeczypospolitej w XVI w.;</p> <p>– analizuje źródło statystyczne – wykres przedstawiający eksport zboża</p>	<p>– charakteryzuje gospodarkę folwarczno-pańszczyźnianą; – określa rolę dużych miast Rzeczypospolitej w rozwoju gospodarki społecznej państwa w XVI w.;</p> <p>– uzasadnia, że Rzeczypospolita w XVI w. była kra-</p>	<p>– uzasadnia pojęcie: <i>szlachecki naród polityczny;</i> – analizuje przywilej <i>de non tolerandis Judaeis</i> i wyciąga wnioski; – przygotowuje projekt na temat wielokulturowości i tolerancji religijnej.</p>

	wała szlachta w XVI w.	– przedstawia rozwarstwienie szlachty w XVI w.	przez Gdańsk w latach 1490–1608 – i określa, o ile wzrósł eksport zboża przez Gdańsk w tym okresie.	jem tolerancyjnym, nazywanym „krajem bez stosów”.	
8. „Złoty wiek” państwa polsko-litewskiego – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
9. „Złoty wiek” państwa polsko-litewskiego – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
III. „Wielki wiek” XVII					
1. Rozwój monarchii absolutnej we Francji	– wyjaśnia pojęcia: <i>regencja, monarchia absolutna, pierwszy minister, system absolutystyczny, edykt łaski, intendenci, merkantylizm.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>fronda w Paryżu, Król Słońce, złota klatka, dragonady</i> ; – omawia najważniejsze cechy charakteryzujące absolutyzm francuski; – wyjaśnia, w jaki sposób wykształcił się we Francji absolutystyczny system sprawowania rządów.	– charakteryzuje działania królów i ich pierwszych ministrów, które umożliwiły umocnienie władzy centralnej we Francji; – porównuje system absolutystyczny we Francji z wcześniejszym ustrojem monarchicznym.	– przedstawia swoją opinię na temat metod sprawowania władzy we Francji XVII w.; – na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, w jaki sposób autor cytowanego tekstu uzasadnia sprawowanie przez króla niczym nieograniczonej władzy.	– wyjaśnia i uzasadnia, znaczenie pojęcia <i>złota klatki</i> , którą stał się dla arystokracji dwór królewski w Wersalu.

<p>2. Anglia – wojna domowa i utrwalenie się systemu parlamentarnego</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>dynastia Stuartów, gentry, Długi Parlament, purytanie, independenci, Parlament Kadłubowy, lord protektor, dyktatura, rewolucja angielska, detronizacja króla, monarchia parlamentarna.</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>Petycja o prawo, Armia Nowego Wzoru, akty nawigacyjne, chwalebna rewolucja, Ustawa o prawach (Bill of Rights), regulacje ustrojowe;</i> – omawia wydarzenia, które miały miejsce w Anglii w latach 1640–1660, określane jako rewolucja angielska.</p>	<p>– przedstawia przyczyny, które doprowadziły do wystąpienia parlamentu przeciw królowi, a w konsekwencji do obalenia na pewien czas monarchii; – na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, w jaki sposób uzasadniono decyzję o zniesieniu monarchii w Anglii.</p>	<p>– ocenia panowanie Stuartów na tronie angielskim w XVII w.; – charakteryzuje, na czym polegał model ustrojowy monarchii parlamentarnej, który ukształtował się w Anglii na przełomie wieków XVII i XVIII.</p>	<p>– analizuje reguły prawne, które określały sposób sprawowania rządów w monarchii parlamentarnej; – porównuje i ocenia ewolucję zasad ustrojowych monarchii absolutnej we Francji i parlamentarnej w Anglii w XVII i XVIII w.</p>
<p>3. Konflikty międzynarodowe. Wojna trzydziestoletnia (1618–1648)</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>racja stanu, kraje protestanckie, defestracja praska, wojna trzydziestoletnia, pokój westfalski.</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>Unia Protestancka, Liga Katolicka, Liga Święta, traktat w Karłowicach;</i> – wymienia, kto i dlaczego był zaangażowany w wojnę trzydziestoletnią w pierwszych latach trwania konfliktu.</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny wybuchu wojny trzydziestoletniej; – charakteryzuje przebieg i charakter wojny trzydziestoletniej.</p>	<p>– charakteryzuje ostatni etap ekspansji tureckiej w Europie i okoliczności, w jakich została ona ostatecznie zahamowana; – wymienia najważniejsze ustalenia pokoju westfalskiego z 1648 r.</p>	<p>– uzasadnia, że wojna trzydziestoletnia stanowiła ważny epizod w dziejach Europy, a zwłaszcza Rzeszy Niemieckiej; – analizuje i ocenia znaczenie pokoju westfalskiego z 1648 r.</p>
<p>4. Kultura Europy XVII wieku</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>empiryzm, racjonalizm, rewolucja naukowa, styl barokowy, rzeźba baroko-</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>kościół II Gesù, sonata, suita, oratoria, pasje, kantaty;</i> – omawia najważ-</p>	<p>– wyjaśnia, jakim celem służyła sztuka barokowa w jej różnych nurtach i w poszczególnych</p>	<p>– charakteryzuje muzykę XVII w.; – wyjaśnia główne założenia malarstwa i rzeźby w baroku.</p>	<p>– uzasadnia, dlaczego XVII w. był tak ważny w rozwoju myśli filozoficznej i naukowej;</p>

	<i>wa, światłocień, opera.</i>	niejsze zjawiska w literaturze XVII w.; – wymienia najważniejszych twórców europejskiego baroku.	krajach; – przedstawia najważniejszych myślicieli XVII w. i charakterystyczne dla nich przekonania.		– analizuje, jakie nowe zjawiska pojawiły się wówczas w muzyce.
5. „Wielki wiek” XVII – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
6. „Wielki wiek” XVII – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
IV. Rzeczpospolita Obojga Narodów w końcu XVI i w XVII wieku					
1. Dzieje wewnętrzne Rzeczypospolitej za panowania Zygmunta III i Władysława IV Wazów	– wyjaśnia pojęcia: <i>tumulty wyznaniowe, unia brzeska, władcy, kościół grekokatolicki lub unicki, akt detronizacji króla, magnateria</i> ; – przedstawia cele polityki wewnętrznej Zygmunta III i Władysława IV.	– wyjaśnia pojęcia: <i>konfederacja, Kozacy zaporoscy, chanat krymski, ataman, Kozacy reje-strowi</i> ; – omawia przyczyny i konsekwencje rokosa sandomierskiego; – wyjaśnia, kim byli Kozacy zaporoscy; – wskazuje źródła ich konfliktów z Rzeczpospolitą.	– wyjaśnia, w jaki sposób Zygmunt III dążył do wzmocnienia władzy królewskiej i jakie były przyczyny jego niepowodzeń; – przedstawia przyczyny zawarcia unii brzeskiej oraz jej konsekwencje.	– charakteryzuje politykę wyznaniową Zygmunta III i Władysława IV; – omawia powstanie Semena Nalewajki i nastroje wśród Kozaków.	– ocenia prohabsburską politykę Zygmunta III i Władysława IV; – analizuje sytuację polityczną w Rzeczypospolitej za panowania Zygmunta III i Władysława IV: zachwianie równowagi między trzema stanami i wzrastającą rolę magnaterii.
2. Konflikty z sąsiedami w I połowie	– wyjaśnia pojęcia: <i>husaria, prawo pobierania ceł, rozejm</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>dymitriady, lisowczy, traktat „wie-</i>	– omawia przyczyny i przebieg wojen pomiędzy Rzeczpo-	– analizuje tekst źródłowy – traktat chocimski z 1621 r.;	– analizuje sytuację Rzeczypospolitej Obojga Narodów

XVII wieku	<p>w <i>Sztumskiej Wsi</i>; – wymienia największe zwycięstwa i klęski oręża Rzeczypospolitej w 1. połowie XVII w.; – przedstawia wybitnych wodzów Rzeczypospolitej.</p>	<p><i>czysty</i>”; – przedstawia przyczyny wojen pomiędzy Rzeczypospolitą a Szwecją w 1. połowie XVII w.; – omawia najważniejsze etapy konfliktu.</p>	<p>spolitą a Turcją w 1. połowie XVII w.; – przedstawia przyczyny wojen pomiędzy Rzeczypospolitą a Rosją w 1. połowie XVII w.; – omawia najważniejsze etapy konfliktu zwanego dymitriadami.</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego traktat chocimski dotyczył również spraw tatarskich i kozackich; – przedstawia zmiany terytorialne Rzeczypospolitej Obojga Narodów.</p>	<p>w 1. połowie XVII w. oraz wyjaśnia, czy można było uniknąć konfliktów; – uzasadnia, czy Zygmunt III Waza podjął słuszną decyzję, nie wyrażając zgody na objęcie tronu moskiewskiego przez Władysława IV.</p>
3. Rzeczpospolita w okresie powstania Chmielnickiego i potopu szwedzkiego	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>powstanie Bohdana Chmielnickiego, potop szwedzki, kontrybucja, wojna podjazdowa, konfederacja, śluby lwowskie, traktat rozbiorowy w Radnot, traktaty welawsko-bydgoskie</i>; – omawia przyczyny wybuchu i przebieg powstania Chmielnickiego; – podaje przyczyny najazdu Szwedów na Rzeczypospolitą w 1655 r.</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>koalicja antyturecka, latopis, ugoda zborowska, ugoda w Białej Cerkwi, ugoda perejasławska, Księstwo Ruskie</i>; – wyjaśnia, dlaczego Chmielnicki zawarł ugodę perejasławską z Rosją i jakie miało to konsekwencje; – omawia przebieg działań zbrojnych i politycznych w latach 1655–1660.</p>	<p>– charakteryzuje postanowienia traktatu oliwskiego z 1660 r.; – wyjaśnia, dlaczego nie udało się szybko stłumić powstania Chmielnickiego.</p>	<p>– na podstawie tekstu źródłowego analizuje obiektywność przekazu autora <i>Latopisu</i>; – analizuje, czym były spowodowane sukcesy Kozaków i klęski Rzeczypospolitej w XVII w.</p>	<p>– analizuje, dlaczego w 1657 r. zaistniała groźba upadku Rzeczypospolitej; – argumentuje, jaka była międzynarodowa pozycja Rzeczypospolitej w latach 1648–1660.</p>

<p>4. Przejawy kryzysu wewnętrznego Rzeczypospolitej w połowie XVII wieku</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>bezkrólewie, liberum veto, rokosz, abdykacja, lutyfundium, ordynacja, szlachta golota, laszt, jurydyka.</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>elekcja vivente rege, rokosz Lubomirskiego, oligarchizacja życia politycznego, monopol pripińcacyjny;</i> – omawia przyczyny i przebieg konfliktów między Janem Kazimierzem a opozycją szlachecką i magnacką.</p>	<p>– wyjaśnia, jakie konsekwencje ustrojowe miało uznanie prawa pojedynczego posła (<i>liberum veto</i>) do zerwania sejmu; – charakteryzuje konsekwencje XVII-wiecznych wojen, zwłaszcza tych z lat 1648–1667 dla gospodarki, społeczeństwa i ustroju politycznego Rzeczypospolitej.</p>	<p>– charakteryzuje pojęcie i przyczyny oligarchizacji życia politycznego w Rzeczypospolitej; – na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy pzaźródłowej wyjaśnia, jakie konsekwencje dla mieszkańców miast Rzeczypospolitej miała wojna ze Szwecją; – charakteryzuje gospodarkę Rzeczypospolitej w XVII w.</p>	<p>– analizuje przyczyny i następstwa kryzysu gospodarczego w Rzeczypospolitej w XVII w.; – na podstawie tekstu źródłowego analizuje znaczenie ukazanych scen dotyczących handlu zbożem.</p>
<p>5. Panowanie Michała Korybuta Wiśniowieckiego i Jana III Sobieskiego</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>malkontenci, pokój w Buczaczu, konfederacja w Szczębrzeszynie, dziedziczne księstwo, tajny układ, odsiecz wiedeńska;</i> – przedstawia przyczyny i konsekwencje wojen z Turcją.</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>Liga Święta, polityka bałtycka, pokój Grzymultowski;</i> – wyjaśnia, dlaczego szlachta dokonała elekcji hetmana Jana Sobieskiego; – omawia politykę prowadzoną przez Jana III Sobieskiego; – przedstawia plany dynastyczne Sobieskiego i wyjaśnia,</p>	<p>– charakteryzuje najważniejsze problemy Rzeczypospolitej w okresie panowania Michała Korybuta Wiśniowieckiego; – przedstawia plany dynastyczne Sobieskiego i wyjaśnia, dlaczego nie zostały zrealizowane.</p>	<p>– analizuje, dlaczego polityka Jana III Sobieskiego polegająca na współpracy z Francją zakończyła się niepowodzeniem; – uzasadnia, jaką szansą byłoby zamierzone przez króla przyłączenie Prus Książęcych do Rzeczypospolitej.</p>	<p>– analizuje sytuację wewnętrzną i międzynarodową Rzeczypospolitej za czasów króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego; – argumentuje, dlaczego zwycięstwo pod Wiedniem przyniosło korzyści przede wszystkim cesarzowi Leopoldowi I.</p>

		dłaczego nie zostały zrealizowane.			
6. Kultura barokowo-sarmacka w Rzeczypospolitej w XVII i w I połowie XVIII wieku	– wyjaśnia pojęcia: <i>rezydencja królewska, barok, plafony</i> , „ <i>Cztery pory roku</i> ”, <i>portrety trumienne, stiuki, sarmatyzm, konserwatyzm, ziemiański tryb życia, przedmurze chrześcijaństwa, ksenofobia</i> ; – określa najważniejsze cechy baroku.	– wyjaśnia pojęcia: <i>rokoko, taniec śmierci</i> ; – przygotowuje prezentację na temat dzieł, które są uważane za najwybitniejsze, lub tych, które zrobiły na nim największe wrażenie.	– omawia dokonania artystów działających na terytorium Rzeczypospolitej oraz ich osiągnięcia w dziedzinie architektury, malarstwa i rzeźby; – charakteryzuje sarmatyzm jako ideologię i styl życia szlachty.	– charakteryzuje okresy i nurty, które można wyróżnić w sztuce (architekturze) baroku w Rzeczypospolitej – podaje ich ramy czasowe, źródła inspiracji i cechy; – wyszukuje zabytki sztuki barokowej znajdujące się w regionie lub mieście, w którym mieszka.	– uzasadnia, jaki wpływ na ukształtowanie się sarmatyzmu miały wojny toczone przez Rzeczypospolitą w XVII w.; – analizuje, dlaczego szlachta uważała Rzeczypospolitą za „przedmurze chrześcijaństwa”; – analizuje, dlaczego model ustrojowy i kulturowy Rzeczypospolitej mógł być atrakcyjny dla narodów ościennych.
7. Rzeczpospolita Ob-ojga Narodów w końcu XVI i w XVII wieku – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
8. Rzeczpospolita Ob-ojga Narodów w końcu XVI i w XVII wieku – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
V. Europa i świat w XVIII w. Epoka oświecenia					
1. Przemiany gospodarcze i cywilizacyjne	– wyjaśnia pojęcia: <i>rewolucja agrarna</i> ,	– wyjaśnia pojęcia: <i>butelka lejdejska</i> ,	– wyjaśnia, w jaki sposób rewolucja	– charakteryzuje dokonania naukowe	– analizuje, w jaki sposób przemiany

<p>w Europie Zachodniej w XVIII wieku</p>	<p><i>plodozmian, melioracja, rewolucja przemysłowa, silnik parowy (maszyna parowa), latające czółenko, piorunochron, koks, parostatek, balon, akcja, kapitalizm, burżuazja, robotnicy fabryczni.</i></p>	<p><i>kalorymetr, fotosynteza, konsolidacja kapitału, spółki akcyjne, przyrost demograficzny, ludyzm;</i> – wymienia obszary w Europie, na których najwcześniej doszło do rewolucji agrarnej i przemysłowej.</p>	<p>przemysłowa zmieniła procesy produkcji; – charakteryzuje wpływ rewolucji przemysłowej na gospodarkę.</p>	<p>w XVIII w. i ich twórców; – na podstawie danych z tabeli i wiedzy własnej wyjaśnia i ocenia czynniki, które doprowadziły do przyspieszonego przyrostu demograficznego w Europie; – analizuje poglądy fizjokratów oraz Adama Smitha na gospodarkę.</p>	<p>ekonomiczne w XVIII w. wpływały na relacje społeczne; – uzasadnia wpływ wynalazków technicznych i naukowych na poziom życia w XVIII w.</p>
<p>2. Idee oświecenia i kultura XVIII-wiecznej Europy</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>oświecenie, postęp, krytycyzm, światopogląd, prawa natury, umowa społeczna, ateizm, deizm, trójpodział władzy, rokoko, klasycyzm.</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>laicyzacja, wolnomularstwo, sentymentalizm, porcelana;</i> – wymienia idee, który były typowe dla epoki i wyróżniały ją na tle wcześniejszych stuleci; – zestawia nazwiska najważniejszych XVIII-wiecznych twórców idei, ekonomii i kultury oraz ich dzieła.</p>	<p>– charakteryzuje najważniejsze założenia myśli oświeceniowej; – wyjaśnia, na czym, według myślicieli epoki oświecenia, powinny opierać się relacje pomiędzy władzą a ludźmi; – charakteryzuje działalność publiczną zwolenników oświecenia.</p>	<p>– na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, w jaki sposób Locke rozumie wolność w zorganizowanym społeczeństwie obywatelskim; – charakteryzuje literaturę, sztukę i muzykę XVIII w.</p>	<p>– uzasadnia przełomowe twierdzenie myślicieli oświeceniowych, że każdy człowiek ma naturalne prawa, z którymi się rodzi; są to: prawo do życia, wolności, posiadania własności i do szczęścia; – wyjaśnia związek między „wiekiem światła” a rozwojem tajnych stowarzyszeń (wolnomularstwo, iluminaci, różokrzyżowcy);</p>

					– analizuje cechy charakterystyczne nurtów występujących w obrębie literatury, sztuki i muzyki.
3. Przemiany ustrojowe w krajach sąsiadujących z Rzeczpospolitą	– wyjaśnia pojęcia: <i>absolutyzm oświecony, Duma Bojarska, senat rządzący, Świętobliwy Synod, tabela ram, merkantylizm, imperator, manufaktura, laicyzacja szkolnictwa, Rada Państwa, patent tolerancji religijnej, kodeks karny</i> ; – wyjaśnia, o czym świadczyło uczy-nienie przez Piotra I z Rosji cesarstwa oraz na czym opierał się wzrost potęgi tego państwa w XVIII w.	– wyjaśnia pojęcia: <i>powstanie Jemielniana Pugaczowa, Korpus paziów, król filozof, cud domu brandenburskiego, sankcja pragmatyczna, józefinizm</i> ; – przedstawia postaci władców Rosji obdarzonych przydomkiem „Wielkich”: Piotra I i Katarzyny i wyjaśnia, jakich zmian dokonali oni w państwie rosyjskim.	– analizuje tekst źródłowy i wyjaśnia, jak rozumiał rolę monarchy w państwie Fryderyk II; – wyjaśnia pojęcie <i>absolutyzm oświecony</i> i podaje przykłady przeprowadzonych w jego duchu reform w krajach sąsiadujących z Rzeczpospolitą.	– uzasadnia, dlaczego Fryderyk II zyskał sobie miano „króla filozofa” i w jaki sposób uczynił Prusy wielkim mocarstwem europejskim; – analizuje, jaką rolę odgrywała reorganizacja i rozbudowa liczebna armii w XVIII w.	– wskazuje dziedziny, których dotyczyły reformy podjęte przez Fryderyka II Wielkiego w Prusach oraz Marię Teresę i Józefa II w krajach monarchii habsburskiej; – uzasadnia, w jaki sposób zmieniały one te państwa i określa, czy powodowały ich umocnienie.
4. Narodziny Stanów Zjednoczonych Ameryki	– wyjaśnia pojęcia: <i>metropolia, korona brytyjska, ustawa stemplowa, bojkot towarów brytyjskich, monopol,</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Wielka Brytania, zgromadzenia ustawodawcze, Brytyjska Kompania Wschodnioindyjska,</i>	– przedstawia przy-czyny, które zdecydowały o ogłoszeniu przez reprezentantów kolonii niepodległości	– charakteryzuje położenie mieszkańców kolonii angielskich w Ameryce Północnej i ich relacje z brytyjską	– na podstawie źródła statystycznego wskazuje i ocenia zmiany, jakie dokonały się w strukturze zaludnienia kolonii

	<p><i>bostońskie picie herbaty, Deklaracja niepodległości Stanów Zjednoczonych Ameryki, Stany Zjednoczone Ameryki, Konstytucja Stanów Zjednoczonych Ameryki, Kongres, Izba Reprezentantów, senat, Sąd Najwyższy.</i></p>	<p><i>Kongres Kontynentalny w Filadelfii, Armia Kontynentalna, państwo federalcyjne, Karta Praw (Bill of Rights);</i> – przedstawia sylwetki Polaków, którzy mieli istotny udział w amerykańskiej wojnie o niepodległość.</p>	<p>i doprowadziły do wojny z Brytyjczykami; – wyjaśnia, do jakich idei odwoływali się twórcy niepodległości Stanów Zjednoczonych Ameryki.</p>	<p>metropolią po wojnie siedmioletniej; – wskazuje na mapie tereny w Ameryce Północnej, które w wyniku XVIII-wiecznych wojen stały się własnością brytyjską.</p>	<p>angielskich, oraz określa ich źródła; – analizuje i ocenia ustrój Stanów Zjednoczonych określony przez konstytucję.</p>
<p>5. Rewolucja francuska w XVIII wieku</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>duchowieństwo (stan pierwszy), szlachta i arystokracja (stan drugi), chłopci, pracownicy najemni, burżuazja i ludzie wolnych zawodów (stan trzeci), Stany Generalne, Zgromadzenie Narodowe, Bastylia, Gwardia Narodowa, Deklaracja praw człowieka i obywatela, monarchia konstytucyjna, cenzus, republika, żyrondyści, dyktatura (jakobinów), Dyktatoriat.</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>deputowani stanu trzeciego, zeszyty skarg, Zgromadzenie Konstytucyjne (Konstytuanta), Zgromadzenie Prawodawcze (Legislatura), wybory pośrednie, powszechne prawo wyborcze, Konwent Narodowy, gilotyna, powstanie w Wandei, Komitet Ocalenia Publicznego, Trybunał Rewolucyjny;</i> – wyjaśnia, co doprowadziło do wybuchu rewolucji we Francji w 1789 r.</p>	<p>– podaje najważniejsze idee polityczne i społeczne oraz koncepcje ustrojowe realizowane podczas rewolucji francuskiej; – na podstawie schematu organizacji władzy we Francji według konstytucji z 1791 r. porównuje francuski model ustrojowy z 1791 r. z amerykańskim, opartym o konstytucję z 1787 r.</p>	<p>– na podstawie Deklaracji praw człowieka i obywatela z 1789 r. wyjaśnia, jakie wartości były najważniejsze dla jej twórców oraz jak rozumieli oni prawa i wolności przynależne obywatelom państwa; – ocenia, jak wydarzenia rewolucyjne oddziaływały na życie różnych warstw społecznych.</p>	<p>– ocenia znaczenie i konsekwencje rewolucji francuskiej; – analizuje, w jaki sposób zmieniła się Francja w okresie rewolucji francuskiej.</p>

6. Europa i świat w XVIII w. Epoka oświecenia – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
7. Europa i świat w XVIII w. Epoka oświecenia – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
VI. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVIII wieku					
1. Czasy saskie	– wyjaśnia pojęcia: <i>czasy saskie, III wojna północna, traktat warszawski, sejm niemy, traktat w Nystad, stronnictwo dworskie, Familia, Traktat trzech czarnych orłów, sejm pacyfikacyjny, Collegium Nobilium, Biblioteka Załuskich</i> ; – wyjaśnia, jakie konsekwencje dla Augusta II i Rzeczypospolitej miał udział w III wojnie północnej.	– wyjaśnia pojęcia: <i>konfederacja sandomierska, konfederacja generalna w Warszawie, konfederacja tarnogrodzka, układ wiedeński, stronnictwo republikańskie (antysaskie), odwrócenie przymierzy, wojna siedmioletnia</i> ; – przedstawia okoliczności, w jakich elektorzy Saksonii: Fryderyk August (w 1697 r.) i Fryderyk August II (w 1733 r.) zostali władcami Rzeczypospolitej.	– wyjaśnia, jakie znaczenie dla Rzeczypospolitej miały traktat warszawski i sejm niemy, oraz omawia ich postanowienia; – charakteryzuje cele polityki zagranicznej Augusta II i Augusta III; – przedstawia, czym zakończyły się próby osiągnięcia założonych celów politycznych Augusta II i Augusta III.	– charakteryzuje politykę wewnętrzną Augusta II i Augusta III; – analizuje tekst źródłowy i uzasadnia, za pomocą jakich metod Rosja mogła sterować polityką wewnętrzną Rzeczypospolitej.	– analizuje próby reform ustroju Rzeczypospolitej w XVIII w. – argumentuje przejawy osłabienia suwerenności Rzeczypospolitej w czasach saskich i metody wpływania na jej losy przez mocarstwa europejskie.

<p>2. Rzeczpospolita w początkowym okresie panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>konfederacja generalna, sejm konwokacyjny, mennica, Szkoła Rycerska, dysydenci, prawa kardynalne, konfederacja barska, traktat rozbiorowy, sejm rozbiorowy, Rada Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej (KEN)</i>; – omawia przyczyny i konsekwencje konfederacji barskiej; – wymienia terytoria, które Rzeczpospolita utraciła w wyniku I rozbioru.</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>Komisja Skarbowa, Komisja Wojskowa, lustracja królewskich, konfederacje dysydenckie, koliszczyczna, rządy królewsko-ambadorskie</i>; – wyjaśnia, jakie czynniki zdecydowały o zwycięstwie Familii i Stanisława Poniatowskiego na sejmie elekcyjnym; – przedstawia reformy, które zostały przeprowadzone na sejmie konwokacyjnym i w pierwszych latach panowania Stanisława Augusta.</p>	<p>– charakteryzuje reformy przeprowadzone w latach 1773–1776; – analizuje tekst źródłowy i charakteryzuje metody, jakimi Katarzyna II zamierzała kontrolować Rzeczpospolitą.</p>	<p>– analizuje tekst źródłowy i ocenia, czy w świetle przytoczonego opisu Stanisław August Poniatowski miał cechy, które kwalifikowały go do bycia monarchą.</p>	<p>– analizuje, czy w ówczesnej sytuacji możliwe było zwycięstwo innego kandydata niż Stanisław Poniatowski; – uzasadnia, które z reform przeprowadzonych w latach 1773–1776 miały największe znaczenie dla sytuacji wewnętrznej w Polsce; – ocenia, które z państw zaborczych zyskało w wyniku I rozbioru Polski obszary najwartościowsze ekonomicznie.</p>
<p>3. Oświecenie w Rzeczypospolitej epoki stanisławowskiej</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>mecenat kulturalny i naukowy, obiady czwartkowe, Zamek Królewski, pałacyk w Łazienkach, reforma szkół pijarskich, szkoły wydzielone, szkoły podwydziałowe, szkoły parafialne,</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>medal Merentibus, medal Sapere auso (łac. temu, który odważył się być mądrym), Szkoła Główna Koronna, Szkoła Główna Litewska, Elementarz dla szkół parafialnych narodowych,</i></p>	<p>– wyjaśnia, jaką rolę odgrywały wydawane z inicjatywy króla czasopisma kulturalno-polityczne; – charakteryzuje treści zamieszczone w wydawanych z inicjatywy króla czasopismach kultu-</p>	<p>– charakteryzuje literaturę i teatr oświecenia; – omawia i ocenia treści zawarte w twórczości najwybitniejszych polskich pisarzy tego czasu; – uzasadnia, jaki wpływ na rozwój</p>	<p>– uzasadnia słuszność określenia, że KEN był pierwszym ministerstwem oświaty i nauki; – analizuje, na czym polegał styl stanisławowski.</p>

	<p><i>Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych, czasopismo „Monitor”, Teatr Narodowy, styl stanisławowski, styl klasycystyczny;</i></p> <p>– wymienia najwybitniejszych artystów czasów stanisławowskich oraz ich osiągnięcia w dziedzinie sztuki.</p>	<p><i>czasopismo „Zabawy Przyjemne i Pożyteczne”, sentymentalizm;</i></p> <p>– przedstawia najważniejsze osiągnięcia Komisji Edukacji Narodowej.</p>	<p>ralno-politycznych i wyjaśnia, czemu one służyły.</p>	<p>kultury i myśli oświeceniowej miał król Stanisława August Poniatowski.</p>	
<p>4. Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>Sejm Wielki, Sejm Czteroletni, stronnictwo hetmańskie, stronnictwo królewskie, stronnictwo patriotyczne, reforma podatkowa, czarna procesja, Konstytucja 3 maja, Straż Praw;</i></p> <p>– wymienia najważniejsze postanowienia Sejmu reformujące państwo, podjęte przed uchwaleniem Konstytucji.</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>Kuźnica Kollątajowska, ustawa o sejmikach, ustawa o miastach królewskich, Ustawa Rządowa z dnia 3 maja 1791 r., Zaręczenie wzajemne Obojga Narodów;</i></p> <p>– omawia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja;</p> <p>– omawia urząd, jaki ustanawiała w Polsce Konstytucja 3 maja.</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa wpływała na przebieg obrad Sejmu Wielkiego i uchwalenie Konstytucji 3 maja;</p> <p>– wyjaśnia, kiedy i dlaczego stało się możliwe uchwalenie Konstytucji 3 maja;</p> <p>– charakteryzuje stronnictwa polityczne, które ukształtowały się podczas Sejmu Wielkiego.</p>	<p>– analizuje schemat ustroju Rzeczypospolitej po uchwaleniu Konstytucji 3 maja i uzasadnia, w jaki sposób rozwiązania konstytucyjne godziły oświeceniową ideę suwerenności narodu z potrzebą wzmocnienia państwa;</p> <p>– na podstawie schematu omawia podział najwyższych władz Rzeczypospolitej po uchwaleniu Konstytucji 3 maja i póź-</p>	<p>– analizuje, jaką rolę odegrało porozumienie pomiędzy królem a stronnictwem patriotycznym;</p> <p>– ocenia znaczenie Konstytucji 3 maja dla społeczeństwa Rzeczypospolitej oraz polskiej tradycji narodowej;</p> <p>– na podstawie danych z schematu analizuje, w jaki sposób ukształtowane zostały relacje pomiędzy władzą wykonawczą a ustawodawczą.</p>

				niejszych ustaw okołokonstytucyjnych.	
5. Upadek Rzeczypospolitej Obojga Narodów	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>konfederacja targowicka, wojna w obronie Konstytucji 3 maja, insurekcja kościuszkowska, akt powstania, kosynierzy, uniwersał połaniecki, powstanie w Wielkopolsce</i>;</p> <p>– wymienia przywódców konfederacji targowickiej.</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>order wojenny Virtuti Militari, konwencja rozbiorowa, Komitet Emigracyjny, Najwyższy Naczelnik Siły Zbrojnej Narodowej, polscy jakobini, rzeź Pragi</i>;</p> <p>– opisuje główne postanowienia uniwersału połanieckiego z 1794 r.</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego doszło do zawiązania konfederacji targowickiej;</p> <p>– wymienia obszary i miasta, które znalazły się pod panowaniem poszczególnych państw zaborczych w wyniku wszystkich trzech rozbiorów.</p>	<p>– analizuje tekst uniwersału połanieckiego i wyjaśnia, jaki był cel jego wydania;</p> <p>– ocenia szanse insurekcji kościuszkowskiej na zwycięstwo i odbudowę suwerennej Rzeczypospolitej.</p>	<p>– analizuje, dlaczego wojna w obronie Konstytucji 3 maja zakończyła się po dwóch miesiącach;</p> <p>– ocenia postawę króla podczas wojny w obronie konstytucji i zastanawia się, czy dalsza walka miała sens;</p> <p>– omawia i uzasadnia przyczyny upadku Rzeczypospolitej Obojga Narodów;</p> <p>– wyjaśnia znaczenie upadku Rzeczypospolitej dla sytuacji politycznej w Europie.</p>
6. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVIII wieku – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
7. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVIII wieku – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.

VII. Europa i ziemie polskie w dobie Napoleona					
1. Początki Francji napoleońskiej	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>zamach stanu, konsulat, pierwszy konsul, amnestia, cenzura prasy, Bank Francji, konkordat, Kodeks cywilny Francuzów (Kodeks Napoleona), cesarstwo, bitwa trzech cesarzy, Związek Reński</i>;</p> <p>– wymienia powstałe w Europie tzw. siostrzane republiki.</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>siostrzana republika, Republika Bawarska, Republika Lombardzka, Republika Liguryjska, Republika Cisalpińska, Republika Rzymska, Republika Helwecka, bonapartyzm, laicyzacja państwa i prawa</i>;</p> <p>– wyjaśnia, jakie okoliczności umożliwiły Napoleonowi Bonaparte objęcie władzy w 1799 r. jako pierwszemu konsulowi.</p>	<p>– charakteryzuje system rządów we Francji określany mianem konsulatu;</p> <p>– wyjaśnia, jak przedstawiała się sytuacja międzynarodowa Francji po ustaniu walk z przeciwnikami na przełomie 1805 i 1806 r.</p>	<p>– analizuje osiągnięcia Napoleona Bonaparte w polityce wewnętrznej w okresie konsulatu;</p> <p>– charakteryzuje ewolucję ustroju we Francji w latach 1799–1805;</p> <p>– omawia i ocenia działalność Napoleona Bonaparte do 1805 r.</p>	<p>– analizuje, jakie były źródła sukcesu i popularności Napoleona Bonaparte;</p> <p>– argumentuje, że postanowienia pokoju w Preszburgu z 1805 r. oznaczały początek napoleońskiej dominacji w Europie.</p>
2. Polacy w kraju i na emigracji. Legiony Polskie	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Liceum Krzemienieckie, Centralizacja Lwowska, Deputacja, Galicja, Agencja, Legiony Polskie, Legia Naddunajska, Mazurek Dąbrowskiego, hymn narodowy</i>.</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>Towarzystwo Republikańców Polskich, orientacja prorosyjska</i>;</p> <p>– przedstawia dzieje Legionów Polskich we Włoszech od 1797 r. i wyjaśnia, jakie były przyczyny zaangażowania się wielu Polaków</p>	<p>– charakteryzuje postawy, jakie wystąpiły w społeczeństwie polskim po utracie niepodległości oraz dylematy związane z kwestią dalszego istnienia narodu;</p> <p>– omawia wysłanie w 1801 r. kilku tysięcy polskich le-</p>	<p>– charakteryzuje koncepcje Tadeusza Kościuszki i księcia Adama Jerzego Czartoryskiego, dotyczące sposobów na odbudowę Rzeczpospolitej;</p> <p>– analizuje tekst źródłowy i omawia relacje pomiędzy Legionami Polskimi</p>	<p>– ocenia znaczenie Legionów Polskich i przedstawia ich miejsce w polskiej tradycji narodowej;</p> <p>– analizuje tekst źródłowy i wyjaśnia oraz ocenia, jakie nadzieje wyrażał w cytowanej odezwie Jan Henryk Dąbrowski i jak się</p>

		w walkę po stronie Napoleona.	gionistów na San Domingo i dokonuje oceny tego faktu.	a Republiką Lombardzką, jakie ustalała zawarta umowa.	odnosił do Francji i Napoleona Bonaparte.
3. Europa w okresie hegemonii Napoleona. Księstwo Warszawskie	– wyjaśnia pojęcia: <i>blokada kontynentalna, Księstwo Warszawskie, Wolne Miasto Gdańsk, Konstytucja Księstwa Warszawskiego, dekret grudniowy</i> ; – omawia sukcesy i porażki napoleońskiej Francji na arenie międzynarodowej.	– wyjaśnia pojęcia: <i>Legia Nadwiślańska, Legia Północna, Komisja Rządząca, Izba Edukacyjna</i> ; – wyjaśnia, jakie znaczenie miało powstanie antyfrancuskie w Hiszpanii; – omawia ustrój i sposób funkcjonowania Księstwa Warszawskiego.	– charakteryzuje politykę wewnętrzną Napoleona w okresie cesarstwa; – wyjaśnia, w jaki sposób doszło do utworzenia Księstwa Warszawskiego.	– charakteryzuje okoliczności zawarcia i postanowienia traktatu w Tylży z 1807 r.; – analizuje mapy Księstwa Warszawskiego i przedstawia zmiany terytorialne tego państwa w latach 1807–1813.	– analizuje udział Polaków w procesie utworzenia Księstwa Warszawskiego, a w jakim stopniu zdecydowały o tym sytuacja międzynarodowa i decyzje Napoleona.
4. Wojna z Rosją i upadek Napoleona	– wyjaśnia pojęcia: <i>Wielka Armia, odwrót Napoleona, bitwa narodów, detronizacja Napoleona, sto dni Napoleona, legenda Napoleona</i> .	– wyjaśnia pojęcia: <i>druga wojna polska, likwidacja Księstwa Warszawskiego, Rada Najwyższa Tymczasowa</i> ; – omawia przebieg wojny Napoleona z Rosją w 1812 r.	– wyjaśnia, jaki był udział Polaków w wydarzeniach kończących epokę napoleońską; – na podstawie mapy wyszukuje państwa, które znajdowały się w sojuszu z napoleońską Francją w 1812 r.	– ocenia znaczenie epoki napoleońskiej i postaci cesarza Napoleona w dziejach Francji, Europy oraz w historii Polski; – analizuje tekst źródłowy i wyjaśnia, jakie były przyczyny zagłady armii Napoleona w Rosji.	– analizuje, jakie były konsekwencje nieudanej wyprawy Napoleona na Moskwę; – ocenia sposób, w jaki cesarz próbował ocalić swoje imperium, oraz argumentuje, czy działania te mogły przynieść pozytywny skutek.

5. Europa i ziemie polskie w dobie Napoleona – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
6. Europa i ziemie polskie w dobie Napoleona – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.